

Nr 218.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om begränsning av rätten att avverka skog å intecknad fastighet; given Stockholms slott den 19 mars 1930.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om begränsning av rätten att avverka skog å intecknad fastighet.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Georg Bissmark.

Förslag

till

Lag

om begränsning av rätten att avverka skog å in-tecknad fastighet.

Häri-genom förordnas som följer:

1 §.

Varder i fall, då hypoteksförening meddelar lån mot in-teckning i fastighet med växande skog, mellan fastighetens ägare och föreningen överenskommelse träffad, att viss in-skränkning skall gälla i rätten att avverka skogen, må skogs-vårdsstyrelsen, där de härutinnan överenskomna bestämmelserna ej äro stri-dande mot grunderna för god skogsvård, på begäran av föreningen meddela föreskrift, att bestämmelserna skola med den verkan, som i denna lag sägs, lända till efterrättelse.

Har lånet infriats eller häftar fastigheten eljest ej längre därför eller har för-eningen förklarat sig icke vidare påfordra föreskriftens tillämpning, ändå att fastigheten alltjämt svarar för lånet, upphøre föreskriften att gälla. Om för-hållande, på grund varav föreskriften upphör att gälla, underrätte föreningen ofördröjligen skogsvårdsstyrelsen.

2 §.

De i avseende å avverkningen fastställda bestämmelserna gälle mot envar. Innehar någon vid tiden för föreskriftens meddelande rätt att å fastigheten av-verka skog, och har han icke samtyckt till bestämmelserna, vare han dock icke bunden av föreskriften, i den mån hans rätt därav beröres.

3 §.

Om ansvar för överträdelse av skogsvårdsstyrelsens föreskrift och om full-följd av talan mot dess beslut gälle vad i 6 och 7 kapitlen skogsvårdslagen är stadgat beträffande ansvar för avverkning i strid mot föreskrift, som med-delats enligt nämnda lag, och rörande fullföljd av talan mot beslut om dylik föreskrift, dock skall behållning, uppkommen genom försäljning av förbrutet virke, och utdömd ersättning för virke, som undgått beslag, i första hand an-vändas till lånets täckande.

Vad nu sagts om redovisning av sådan behållning och ersättning skall gälla, ändå att överträdelsen innefattar jämväl förseelse mot skogsvårdslagen.

4 §.

Uppsikt över meddelad föreskrifts efterlevnad utövas av skogsvårdsstyrelsen efter grunder samt på villkor i avseende å ersättning och annat, som med hypoteksföreningen överenskommas.

5 §.

Med ägare av fastighet skall likställas innehavare av fideikommiss.

6 §.

Denna lag äger tillämpning allenast beträffande skog, som enligt skogsvårdslagen står under skogsvårdsstyrelsens uppsikt.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1931.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementens ärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 7 mars 1930.

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, BESKOW, LUNDAVIK, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON, DAHL.

Efter gemensam beredning med cheferna för finans- och jordbruksdepartementen anför chefen för justitiedepartementet, statsrådet Bissmark:

»Chefen för jordbruksdepartementet har förut denna dag anmält förslag rörande utvidgning av den fasta primära jordbrukskrediten. Förslaget ansluter sig till ett av särskilda inom jordbruksdepartementet tillkallade sakkunniga den 27 december 1929 avgivet betänkande angående primär jordbruks- och skogskredit (statens offentliga utredningar 1929:36).

Ett av de sakkunnigas huvudförslag avser införande av en ordnad primär kredit å växande skog. Ehuru å rot stående träd enligt lag äro tillbehör till den egendom, varå de växa, och alltså omfattas av de i egendomen beviljade inteckningarna, har vid lämnande av primär kredit hänsyn icke ansetts kunna tagas till skogens värde. Att den växande skogen sålunda icke hänförts till sådan förstklassig säkerhet, som måste ligga till grund för primärkredit, har helt naturligt sin främsta orsak däri att skogens värde kunnat under lånetiden avsevärt nedgå genom avverkningar, mot vilka kreditgivaren icke haft i sin makt att effektivt skydda sig.

De sakkunnigas förslag härutinnan går ut på att bereda skogsvärdet sådan stadga, att det kan göras till underlag för primärbelåning utan äventyrande av kreditens karaktär, samt att i övrigt giva den primära skogskrediten den gestaltning, som belåningsobjektets speciella art ansetts betinga. I det senare hänseendet hava de sakkunniga framhållit vikten av att för skogsbruket med dess på lång sikt ställda produktion lämna tillgång till en långtidig, ouppsägbar och alltså av konjunkturväxlingar i görligaste mån oberoende kredit. Våra vanliga bankers och därmed jämförliga kreditanstalters fordran på likviditet hindrade dem att inordna dylik kredit i sin rörelse; och då därtill komme att kreditföremålets natur förutsatte vissa för dess belåning avpassade anordningar, ansåges det nödvändigt att förlägga nu ifrågakvarande kredit till en därpå särskilt inriktad kreditanstalt. För närvarande vore lanthypoteksinstitutionen — Sveriges allmänna hypoteksbank och de med denna samhörande hypoteksföreningarna — den enda kreditanstalt, som kun-

de lämna långtidiga lån mot säkerhet av inteckning i jordegendom å landet. Med förkastande av tanken att för ändamålet inrätta en särskild kreditanstalt hava de sakkunniga ansett frågan lyckligast löst med att skogskrediten fogas in i den redan organiserade primära jordbrukskredit, som utövas av hypoteksinstitutionen.

Beträffande belåningsobjektets omfattning hava de sakkunniga ansett mest rationellt att göra det möjligt att till grund för krediten lägga hela produktionsenheten eller med andra ord skogsmarken med all därå växande skog.

För att skogen må kunna jämföras med det, som hittills kunnat tjäna som underlag för primärkredit, har det ansetts nödigt i viss mån reglera skogens nyttjande till förekommande av avverkning, som äventyrar skogens värde som pant. För ändamålet hava de sakkunniga föreslagit den anordningen, att den lånsökande skogsägaren förbinder sig att under viss tid — ej kortare än in- till dess lånet nedgått till det belopp, som kunnat beviljas även utan skogens belåning — iakttaga de bestämmelser rörande skogens avverkning, vilka i det särskilda fallet finnas behöfliga, samt att de medgivna bestämmelsernas giltighet bekräftas genom ett förfarande av offentlig myndighet. Härutinnan hava de sakkunniga föreslagit, att, därest bestämmelserna äro förenliga med god skogsvård, föreskrift av myndigheten meddelas därom att bestämmelserna skola lända till efterrettelse. Föreskriften skulle gälla även mot ny ägare. Meddelande av föreskrift och övervakande av densamma hava syns de sakkunniga böra ankomma på skogsvårdsstyrelserna, vilka handhava uppsikten över de enskilda skogarnas skötsel och redan utöva en verksamhet av den art, som skulle erfordras för upprätthållandet av nu ifrågasatt föreskrift. Skogsvårdsstyrelserna vore därtill lämpade jämväl med hänsyn till det allmänna intresse ur skoglig synpunkt, den nu ifrågasatta regleringen av skogshushållningen skulle representera, helst regleringen innebure en vidare fullföljd av de strävanden, som kommit till uttryck i skogsvårdslagen. För erhållande av ett effektivt och snabbt verkande medel mot överträdelse av meddelad föreskrift har denna ansetts böra i avseende å regler för beslag, ansvar m. m. jämföras med föreskrift, som lämnats enligt skogsvårdslagen, endast med den avvikelser att behållning, uppkommen genom försäljning av förbrutet virke, och utdömd ersättning för virke, som undgått beslag, ansetts i första hand böra ställas till förfogande för lånets täckande. För uppsikt över föreskrifts efterlevnad skulle skogsvårdsstyrelsen äga av föreningen utbekomma ersättning efter grunder, som av styrelsen fastställdes.

Erforderliga lagbestämmelser för regleringen av skogshushållningen å belånade egendomar enligt nu angivna riktlinjer hava av de sakkunniga upprättats och sammanfattats i ett förslag till *lag om begränsning för visst fall i avverkning av skog i samband med belåning*, vilket förslag torde få såsom bilaga A fogas vid detta protokoll.

Över de sakkunnigas betänkande och förslag hava yttranden avgivits av statskontoret, lantbruksstyrelsen, domänstyrelsen, bank- och fondinspektionen, riksbanksfullmäktige, riksgäldsfullmäktige, styrelserna för Sveriges allmänna hypoteksbank och för samtliga lanthypoteksföreningarna, hushållningssällska-

pens förvaltningsutskott, centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund efter hörande av samtliga skogsvårdsstyrelser, svenska bankföreningen, svenska fondhandlareföreningen och Sveriges skogsägareförbund; och får jag beträffande innehållet i yttrandena över lagförslaget, vilka i allmänhet gå i tillstyrkande riktning, hänvisa till den redogörelse, som chefen för jordbruksdepartementet därom förut denna dag lämnat.»

Efter redogörelse för lagförslaget anför departementschefen vidare:

»Såsom de sakkunniga framhållit, är det nödvändigt att skogshushållningen, om skogen skall tjäna till underlag för den fasta primärkrediten, blir så reglerad att skogens värde vid varje tidpunkt utgör erforderlig säkerhet för lånet. Att nödig trygghet för upprätthållandet av en dylik skogshushållning icke erhålles med anlitan av nu tillgängliga civila rättsmedel eller enbart genom de för närvarande gällande, i det allmännas intresse givna reglerna om skötseln av de enskilda skogarna, torde vara uppenbart.

Vid övertägande av vilka åtgärder böra vidtagas för befestande av en god skogshushållning måste stor vikt läggas vid att snabb kännedom om överavverkning erhålles och möjlighet beredes att skyndsamt och utan omgång kunna förhindra dess fortsättande. Främst ur dessa synpunkter hava de sakkunniga funnit medverkan av skogsvårdsstyrelserna nödvändig. I det allmännas intresse har strävats efter att i möjligaste mån bringa skogarna under uthålligt bruk. Dithän syftar även skogsvårdslagens bestämmelser om yngre skog, men det har icke ansetts lämpligt att helt ut fullfölja denna linje och att söka beträffande skogsbruket i dess helhet ernå dylik skogsskötsel genom en allmän giltig begränsning i den enskilda dispositionsrätten. Den skogsägare åter, som vill använda sin skog som pant, bör rimligen kunna finna sig i någon inskränkning av sin handlingsfrihet. I avseende å skogar, varom nu är fråga, både kan och bör kravet på uthålligt bruk upprätthållas.

De sakkunniga hava byggt på den gemenskap, som sålunda föreligger mellan det allmännas intresse och kreditens krav. Den av dem föreslagna anordningen innebär i stort sett, kan man säga, en utsträckning av skogsvårdslagens räckvidd; skogsvårdsstyrelsernas verksamhet och de medel, varmed dessa utrustats för den allmänna tillsynen över de enskilda skogarna, skulle ställas till förfogande för upprätthållande av de vidare, hela skogsbruket omfattande krav, som i belåningsfallen bliva erforderliga. För skogsägaren skulle ställningen bliva närmast jämförlig med den, då avverkningsförbud enligt skogsvårdslagen meddelats och avverkning därefter bedrives efter tillstånd av skogsvårdsstyrelsen samt på sätt och i den omfattning i tillståndet anges, med den skillnaden allenast att i nu förevarande fall anordningen grundas å frivillig överenskommelse och att skogsägaren på förhand vet hur och i vilken omfattning han får bedriva avverkningarna.

Emot den föreslagna formen för frågans lösning, som bereder betydande praktiska fördelar, synas hinder ur allmän och principiell synpunkt icke föreligga. För skogsvårdets säkrande torde under alla förhållanden krävas medverkan i en eller annan form av myndighet, och ingen sådan är därtill bättre

skickad än skogsvårdsstyrelsen, med vars verksamhet den nu ifrågasatta uppgiften i det mesta sammanfaller. Att bereda skogsbruket tillgång till den fasta primärkrediten är obestriddligen ett allmänintresse och ett sådant, som dessutom är nära knutet till strävandena för skogsvårdens höjande — framför allt på det sätt frågan nu föreslagits löst, då ju kreditens beviljande skulle göras beroende av att skogen ställes under uthålligt bruk. Det har uttryckts farhåga för att skogsvårdsstyrelsens nu ifrågasatta befattning skulle kunna ogynnsamt påverka dess samarbete med skogsägarna. Den nya uppgiften är emellertid ensartad med skogsvårdsstyrelsernas övriga tillsynsverksamhet, och man har anledning hoppas, att även denna skall kunna bedrivas under de former, som hittills och i växande grad tillvunnit sig förståelse från skogsägarnas sida.

Det torde för övrigt vara svårt att utan över hövan betungande kostnader och andra olägenheter nå en lösning på annan väg. En sådan har föreslagits av centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund, som ansett föreskrift om avverkningen lämpligen bära efter skogsvårdsstyrelsens hörande meddelas av vederbörande domstol. Denna skulle då även besluta om föreskrifts hävande och om jämkningar däri samt gång efter annan, likaledes efter skogsvårdsstyrelsens hörande, hava att besluta om tillstånd till tillfällig avvikelse från meddelad föreskrift. Denna väg kan jag icke förorda. En kredit, förenad med så mycken omgång och tidsspillan, skulle säkerligen icke i nämnvärd grad komma till användning. Likaså skulle helt visst de med primärkrediten åsyftade fördelarna på grund av extra kostnader bliva tämligen illusoriska, därest, såsom centralrådet föreslagit, övervakningen skulle ombesörjas av hypoteksinstitutionen genom särskild för ändamålet anställd personal.

Att bygga på skogsvårdsstyrelsernas medverkan synes mig således naturligt och riktigt. Jag ansluter mig därför i princip till sakkunnigförslaget. I avseende å detaljerna har jag emellertid på vissa punkter låtit omarbета förslaget.

För nödig publicitet av föreskrift, som av skogsvårdsstyrelse meddelas enligt skogsvårdslagen, hava särskilda åtgärder icke ansetts erforderliga, utan har den i saken intresserade att hänvända sig till styrelsen för vinnande av upplysning härutinnan. Då den nu i lagförslaget avsedda föreskriften i övrigt jämställts med sådan, som meddelats enligt skogsvårdslagen, och anledning ej heller synes föreligga att i förevarande hänseende göra åtskillnad mellan föreskrift enligt den ena eller andra lagen, har den föreslagna bestämmelsen om anteckning i in-teckningsprotokollet och i in-tecknings- eller fastighetsboken angående meddelad föreskrift ansetts kunna utgå.

Bestämmelsen att skogsvårdsstyrelsen äger medgiva avvikelse från meddelad föreskrift har såsom självfallen uteslutits.

Har hypoteksföreningen förklarar sig icke vidare påfordra tillämpning av meddelad föreskrift eller häfta fastigheten ej längre för lånet, synes det leda till ett obilligt resultat, om därefter skeende avverkning skulle medföra ansvar enbart på den grund att fastighetens ägare uraktlåtit begära hävande av föreskriften. Med hänsyn härtill bör i dessa fall föreskriften utan vidare upp-

höra att gälla. För ordningens skull lärer emellertid föreningen böra under-
rätta skogsvårdsstyrelsen om förhållandet. I enlighet härmed har ändring
vidtagits i sakkunnigförslaget.

I fråga om effektiviteten av det skydd, som enligt förslaget skulle beredas
kreditgivaren, har från några håll ifrågasatts, att ansvar för överavverkning
borde ådömas i anslutning till strafflagens regler om förskingring av pant.
Med sin tankegång att forma förfarandet som en utsträckning av skogsvårds-
lagen, hava de sakkunniga icke behandlat förseelsen såsom ett enskilt avtals-
brott utan som överträdelse av myndighets föreskrift, varvid å andra sidan
ansvars inträdande gjorts oberoende av om skada uppkommit för kreditgivaren
eller ej. Ehuru onekligen i handlingen kan ligga ett förskingningsmoment,
synes icke erforderligt att behandla överträdelse efter den ifrågasatta stränga-
re måttstocken. Tyngdpunkten i skyddet för kreditgivaren torde ligga i kon-
trollen och möjligheten att kunna snabbt förhindra överavverkning.

Emot bestämmelsen att genom försäljning uppkommen behållning av för-
brutet virke och att ersättning för virke, som undgått beslag, skall i första
rummet användas till lånets täckande, har jag intet att erinra. Det skulle
onekligen vara mindre förenligt med förfarandets syfte att låta det lösgjorda
och omhändertagna pantvärdet frångå kreditgivaren. Visserligen blir, såsom
i ett yttrande påpekats, ansvarspåföljden såsom återhållande moment mindre
stark än enligt skogsvårdslagen, men anordningen med en hela skogs-
hushållningen omfattande föreskrift och ökad kontroll måste dock i sin
helhet sägas innebära ett kraftigare skydd än det skogsvårdslagen kan
lämna.

För reglerande av ansvarsfrågan i det fall, att avverkning innefattar förse-
else såväl enligt den nu föreslagna lagen som enligt skogsvårdslagen, synes
särskild bestämmelse ej erforderlig i annat hänseende än så vitt angår redovis-
ning av behållning, uppkommen genom försäljning av förbrutet virke, och av
utdömd ersättning för virke, som undgått beslag. Dessa medel böra uppen-
barligen, såsom de sakkunniga åsyftat, även i nu omnämnda fall i första
hand användas till lånets täckande. I överensstämmelse härmed har ifrågava-
rande bestämmelse omarbetats.

I lagen synes böra uttryckligen utsägas, att uppsikt över meddelad före-
skrifts efterlevnad skall utövas av skogsvårdsstyrelsen. Enligt de sakkun-
niga skulle denna uppsikt väsentligen bliva fullgjord redan i och med den
verksamhet, som i allmänhet ägnas åt tillsynen över de enskilda skogarna.
Men det har dock tänkts att därutöver skulle tillkomma viss inspektion av
belånade skogar. I vad mån särskild uppmärksamhet måste ägnas åt dessa sko-
gar torde bero av förhållandena i de olika fallen. Givetvis kan det emellertid ej
komma i fråga att nödga skogsvårdsstyrelsen att på eget ansvar bedöma om-
fattningen av den i belåningsfallen erforderliga extra övervakningen, utan
torde frågan lämpligen böra ordnas genom överenskommelse med kreditgiva-
ren, exempelvis därom att varje år skall i samband med utstämpling för nästa
års utdrivning ske en ungefärlig uppskattning av de under året verkställda
avverkningarna. Skogsvårdsstyrelsen bör ock vara berättigad uppställa de

villkor, styrelsen finner nödiga för underlättande av uppsiktens handhavande, t. ex. att avverkning till avsalu ej får ske annat än efter utstämpling genom styrelsens försorg. Även vissa andra frågor synas lämpligast ordnade på överenskommelsens väg, såsom i fråga om ersättning åt skogsvårdsstyrelsen eller angående meddelande till hypoteksföreningen om uppdagad överavverkning m. m. Mest praktiskt torde vara, att alla dessa frågor regleras genom en generell överenskommelse, gällande för alla belåningsfall, där ej avvikelse därifrån uttryckligen å endera sidan påkallas. I överensstämmelse med de nu anförda synpunkterna har förslaget i denna del omarbetats.

I övrigt har jag intet att i sak erinra mot lagförslaget. Sålunda synes det mig bland annat riktigt, att förfarandet ej göres allmänt tillgängligt utan begränsas till den fasta primärkrediten. Likaså torde det ej vara lämpligt eller påkallat att nu anordna ett särskilt förfarande i avseende å skogar, vilka ej stå under skogsvårdsstyrelses uppsikt.

I formellt hänseende hava vissa jämkningar i sakkunnigförslaget vidtagits, däribland i lagens rubrik.»

Föredraganden uppläser härefter det sålunda överarbetade förslaget till *lag om begränsning av rätten att avverka skog å in-tecknad fastighet* av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, samt hemställer, att lagrådets yttrande över förslaget måtte för det i § 87 rege- ringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag ur protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten.

Ur protokollet:
Ragnar Kihlgren.

Förslag

till

Lag**om begränsning av rätten att avverka skog å in-tecknad fastighet.**

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Varder i fall, då hypoteksförening meddelar lån mot in-teckning i fastighet med växande skog, mellan fastighetens ägare och föreningen överenskommelse träffad, att viss inskränkning skall gälla i rätten att avverka skogen, må skogsvårdsstyrelsen, där de härutinnan överenskomna bestämmelserna ej äro stridande mot grunderna för god skogsvård, på begäran av föreningen meddela föreskrift, att bestämmelserna skola med den verkan, som i denna lag sägs, lända till efterrättelse.

Har lånet infriats eller häftar fastigheten eljest ej längre därför eller har föreningen förklarat sig icke vidare påfordra föreskriftens tillämpning, ändå att fastigheten alltjämt svarar för lånet, upphøre föreskriften att gälla. Om förhållande, som föranleder föreskriftens upphörande, underrätte föreningen ofördröjligen skogsvårdsstyrelsen.

2 §.

De i avseende å avverkningen föreskrivna bestämmelserna gälle mot envar. Innehar någon vid tiden för föreskriftens meddelande rätt att å fastigheten avverka skog, och har han icke samtyckt till bestämmelserna, vare han dock icke bunden av föreskriften, i den mån hans rätt därav beröres.

3 §.

Om ansvar för överträdelse av skogsvårdsstyrelsens föreskrift och om fullföljd av talan mot dess beslut gälle vad i 6 och 7 kapitlen skogsvårdslagen är stadgat beträffande ansvar för avverkning i strid mot föreskrift, som meddelats enligt nämnda lag, och rörande fullföljd av talan mot beslut om dylik föreskrift, dock skall behållning, uppkommen genom försäljning av förbrutet virke, och utdömd ersättning för virke, som undgått beslag, i första hand användas till lånets täckande.

Vad nu sagts om redovisning av sådan behållning och ersättning skall gälla, ändå att överträdelsen innefattar jämväl förseelse mot skogsvårdslagen.

4 §.

Uppsikt över meddelad föreskrifts efterlevnad utövas av skogsvårdsstyrelsen efter grunder samt på villkor i avseende å ersättning och annat, som med hypoteksföreningen överenskommas.

5 §.

Med ägare av fastighet skall likställas innehavare av fideikommiss.

6 §.

Denna lag äger tillämpning allenast beträffande skog, som står under skogs-
vårdsstyrelses uppsikt.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1931.

Förslag
till
Lag
om begränsning för visst fall i avverkning av skog i samband med
belåning.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Har ägare av fastighet med växande skog i och för dess belåning hos stadfäst hypoteksförening medgivit, att vissa bestämmelser till begränsande av skogens avverkning skola under angiven tid iakttagas, äge skogsvårdsstyrelsen, där bestämmelserna äro förenliga med grunderna för god skogsvård, på begäran av föreningen föreskriva, att desamma skola lända till efter rättelse; och vare de därefter gällande, ändå att fastigheten kommer i annans hand. Från meddelad föreskrift äge skogsvårdsstyrelsen medgiva sådan avvikelse, varom föreningen och fastighetens ägare äro ense. På begäran av ägaren skall föreskriften innan den angivna tidens utgång hävas, om lånet dessförinnan infriats eller fastigheten eljest ej längre häftar för lånet, så ock om föreningen därför utan det medger.

Har ägaren åt annan upplåtit rätt att å fastigheten avverka skog, må ej utan dennes medgivande träffas beslut, varigenom hans rätt förnärmas.

Det åligger skogsvårdsstyrelsen att om föreskrifts meddelande och om tiden för dess giltighet ofördröjligen göra anmälan hos domaren eller rätten; och varde å nästa rättegångsdag för in-teckningsärenden anteckning om förhållandet införd i in-teckningsprotokollet samt i in-tecknings- eller fastighetsboken.

2 §.

Om ansvar för överträdelse mot skogsvårdsstyrelsens föreskrift och om fullföljd av talan mot dess beslut skall gälla vad i 6—7 kap. skogsvårdslagen är stadgat beträffande ansvar för avverkning i strid mot föreskrift, som meddelats enligt nämnda lag, och rörande fullföljd av talan mot beslut om dylik föreskrift, dock skall av behållning, uppkommen genom försäljning av förbrutet virke, och av utdömd ersättning för virke, som undgått beslag, tillställas föreningen vad som åtgår till lånets täckande och endast vad därefter må vara övrigt tillfalla den av skogsvårdsstyrelsen omhänderthavda skogsvårdskassan.

Har jämlikt skogsvårdslagen straffbar avverkning företagits, medan föreskrift enligt denna lag gäller, skall ansvar ådömas såsom för överträdelse mot nämnda föreskrift.

3 §.

För uppsikt över meddelad föreskrifts efterlevnad äge skogsvårdsstyrelsen av föreningen utbekomma ersättning efter grunder, som av styrelsen fastställas.

4 §.

Med ägare av fastighet skall likställas innehavare av fideikommiss.

5 §.

Denna lag äger tillämpning allenast beträffande skog, som står under skogsvårdsstyrelses uppsikt.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 193 .

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 18 mars 1930.

N ä r v a r a n d e:

justitieråden STENBERG,
APPELBERG,
TISELIUS,
regeringsrådet SÖDERWALL.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet den 7 mars 1930, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets yttrande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag om begränsning av rätten att avverka skog å intecknad fastighet*.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits av hovrättsassessorn Karl-Gustaf Hjärne.

Lagrådet fann förslaget föranleda följande erinringar:

1 §.

Av skogsvårdsstyrelse meddelad föreskrift, varigenom styrelsen fastställt bestämmelser om inskränkning i fastighetsägares rätt att avverka fastighetens skog, skall enligt förevarande paragraf upphöra att gälla, när hypotekslånet infriats eller fastigheten eljest ej längre häftar för lånet eller ock hypoteksföreningen förklarar sig icke vidare påfordra föreskriftens tillämpning, ändå att fastigheten alltjämt svarar för lånet. Föreskriftens giltighet upphör följaktligen i och med inträffandet av något av nämnda förhållanden, utan att åtgärd från skogsvårdsstyrelsens sida vidtages. Den myndighet, som givit föreskriften, synes dock böra genom formligt beslut häva densamma. Härigenom vinnes ett klart fastställande av den tid, intill vilken föreskriften upprätthålles och fastighetsägaren eller annan sålunda är underkastad de påföljder, som stadgats för överträdelse av de ifrågavarande bestämmelserna. Lagrådet hemställer därför om sådan ändring av andra stycket i 1 §, att däri stadgas, att om förhållande, som där avses, inträtt, föreningen skall ofördröjligen härom underrätta skogsvårdsstyrelsen, som har att meddela beslut om föreskriftens hävande. Någon avsevärd framflyttning av tiden, då föreskriften upphör att gälla, torde ej bliva följden av den av lagrådet nu föreslagna ändringen.

3 §.

Garantierna för att de genom skogsvårdsstyrelsens föreskrift fastställda bestämmelserna rörande avverkning å in-tecknad fastighet icke överträdas äro enligt förslaget att söka dels i den uppsikt, som skall utövas av skogsvårdsstyrelsen, och dels i det straffansvar och den påföljd i övrigt, som drabbar den, vilken överträder föreskriften. Huruvida nämnda uppsikt kan göras tillräckligt effektiv, utan att kostnaderna stiga till allt för stora belopp, undandraget sig helt naturligt lagrådets bedömande. Lagrådet utgår från att det i allt fall blir nödvändigt att i viss mån lita till det skydd, som lagens regler om påföljd för överträdelse av den givna föreskriften kunna lämna. Mot förslagets stadganden i denna del synes emellertid anmärkning kunna göras. Enligt förslaget skola beträffande straff och annan påföljd av avverkning, som skett i strid mot given föreskrift, gälla skogsvårdslagens regler för motsvarande fall, dock med den betydelsefulla skillnaden, att behållning, uppkommen genom försäljning av förbrutet virke, och utdömd ersättning för virke, som undgått beslag, i första hand skola användas till det ifrågavarande lånets täckande. Då detta senare stadgande medför, att det obehörigen avverkade virket i själva verket kommer markägaren till godo i så måtto, att hans skuld till hypoteksföreningen minskas, innebär förslaget en avsevärt svagare repression än skogsvårdslagens bestämmelser i avseende å de förseelser, som i densamma åsyftas. Detta synes så mycket mindre rimligt som, då en skogsägare bryter mot en med stöd av den föreslagna lagen meddelad föreskrift, överträdelsen i regel jämväl innefattar ett oredlighetsbrott mot den långivande hypoteksföreningen och förty till sin materiella innebörd står nära sådana brott, som omförmälas i 22 kap. 13 § strafflagen. Med åberopande av denna omständighet har från några håll ifrågasatts, att överträdelse, varom nu är fråga, borde straffas i anslutning till reglerna i nämnda lagrum. Häremot möta dock vissa betänkligheter, särskilt ur den synpunkten, att förseelsen kan hava begåtts av en avverkningsrättsinnehavare, och med förslagets tankegång att forma förfarandet som en utsträckning av skogsvårdslagen torde onekligen bäst stämma att formellt behandla förseelsen såsom överträdelse av myndighets föreskrift. I sak synes man emellertid kunna vinna vad med de gjorda anmärkningarna avsetts, därest i strafflatituden, som enligt förslaget skulle omfatta allenast böter, införes, dock endast för fall av synnerligen försvårande omständigheter, straff av fängelse i exempelvis högst ett år. Härigenom skulle man erhålla möjlighet att för skogsägare, som genom avverkning i strid mot given föreskrift i hög grad kränkt långgivarens rätt, utmäta straffet med behörigt hänsynstagande härtill. Lagrådet hemställer förty, att i förevarande paragraf upptages bestämmelse därom, att vid synnerligen försvårande omständigheter straffet må höjas till fängelse i högst ett år. Att man i ett ganska likartat fall funnit ett än högre straffskydd erforderligt, framgår av bestämmelsen i 18 § första stycket av lagen den 20 juni 1924 om viss panträtt i spannmål.

5 §.

Den, som innehar en fastighet allenast med fideikommissrätt, torde icke böra med bindande verkan för blivande fideikommissarier få träffa sådan överenskommelse om inskränkning i dispositionsrätten över fastighetens skog, varom i förslaget är fråga, såvida icke Kungl. Maj:ts tillstånd till överenskommelsen lämnats i den ordning, som stadgas i förordningen den 3 april 1810 om rättelse och förklaring av fideikommissförfattningar. Lagrådet hemställer därför om intagande i 5 § av en reservation i nämnda hänseende.

Ur protokollet:

Ragnar Kihlgren.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 19 mars 1930.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, BESKOW, LUNDBIK, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON, DAHL.

Efter gemensam beredning med cheferna för finans- och jordbruksdepartementen anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Bissmark, lagrådets den 18 mars 1930 avgivna utlåtande över det den 7 i samma månad till lagrådet remitterade förslaget till *lag om begränsning av rätten att avverka skog å intecknad fastighet*. Efter att hava redogjort för utlåtandets innehåll anför föredraganden:

»Vid förslagets remiss till lagrådet uttalade jag den mening, att giltigheten av skogsvårdsstyrelsens föreskrift borde upphöra, så snart lånet infriats eller därmed jämställt förhållande inträffat, ändå att styrelsen icke genom formligt beslut hävt föreskriften (1 § andra stycket). I denna min uppfattning har jag icke rubbats av vad lagrådet anført till förmån för en motsatt ståndpunkt. För skogsägaren måste det dock te sig som det naturliga, att han icke vidare är bunden av föreskriften, sedan den bärande grunden för denna bundenhet bortfallit. Den omständigheten, att på grund av förbiseende eller eljest hypoteksföreningen dröjer med anmälan av det faktiska förhållandet eller dröjsmål hos skogsvårdsstyrelsen uppstår med hävningsbeslutets meddelande, bör enligt min mening icke kunna föranleda en framflyttning av tiden för föreskriftens upphörande, intill vilken tid vederbörande är underkastad ansvar och annan påföljd för överträdelse av föreskriften. Någon anledning antaga att, såsom lagrådet synes ha befarat, svårighet skulle uppstå vid fastställandet av den tidpunkt, intill vilken föreskriften skall upprätthållas, läser icke föreligga. Uppgift i nämnda hänseende bör nämligen alltid stå att vinna i hypoteksföreningens styrelseprotokoll eller dess handlingar.

Vid 3 § har lagrådet hemställt om upptagande av fängelsestraff för överträdelse under synnerligen försvarande omständigheter av föreskrift, som meddelats av skogsvårdsstyrelsen. Väl är det lämpligt, såsom lagrådet framhåller, att till tryggande av kreditgivarens säkerhet i viss mån lita jämväl till det skydd, som lagens regler om påföljd för överträdelse av den givna föreskriften kunna lämna. Det torde emellertid få anses som ett önskemål, att så-

kerheten för en kreditgivare ej grundas å straffhot i högre grad än som är oundgängligen nödigt. I föreliggande fall, där den väsentligaste garantien är att söka i den uppsikt, som skall utövas av skogsvårdsstyrelsen, torde ej heller behöva anläggas de synpunkter, som helt naturligt göra sig gällande, då man för beredande av säkerhet åt kreditgivaren huvudsakligen är hänvisad till det avhållande moment, som ligger i ett strängt straff. I varje fall synes det mig icke tillrådligt att för närvarande gå längre än som skett i det remitterade förslaget. Av erfarenheten torde få bero, huruvida en skärpning av straffbestämmelserna bör vidtagas.

Då det bakomliggande syftet med den i lagen föreskrivna anordningen — upprätthållandet av uthållig skogsvård — står i bästa överensstämmelse med en blivande fideikommissinnehavares intresse av att företrädaren icke genom hård avverkning nedbringa fastighetens värde, vilket intresse är starkare ju högre fastigheten belånas, samt vid sådant förhållande Kungl. Maj:ts tillstånd att belåna fideikommissfastigheten lämpligen bör utan vidare innefatta medgivande att träffa överenskommelse, varom i lagen är fråga, har jag funnit tillräckliga skäl icke föreligga att i 5 § upptaga den av lagrådet förordade reservationen.

I förslaget hava vidtagits vissa smärre redaktionella jämkningar.»

Föredraganden hemställer, att förslaget måtte, jämlikt § 87 regeringsformen, genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ut protokollet:

H. Stefenson.